

СЕКЦІЯ 1
ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА,
КОНСТИТУЦІЙНЕ ТА МІЖНАРОДНЕ ПРАВО,
АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС

Бакалінський Станіслав Олександрович,
студент 2-го курсу факультету № 2 НАВС;
Науковий керівник: Кулик Т. О., старший
викладач кафедри конституційного та
міжнародного права НАВС, кандидат
юридичних наук

СУЧАСНА КОНСТИТУЦІЙНА РЕФОРМА
ПРАВОСУДДЯ В УКРАЇНІ

Приєднання України до Ради Європи 9 листопада 1995 р. зумовило утворенню обов'язків згідно Статуту Ради Європи, а саме дотримання: плюралістичної демократії, верховенства права та захисту прав людини і основоположних свобод усіх осіб, що перебувають під її юрисдикцією. На жаль, не можна сказати, що членство України в складі Ради Європи є бездоганим. З моменту вступу й дотепер Парламентська Асамблея Ради Європи висловлює невдоволення щодо невиконання Україною усіх взятих на себе зобов'язань. І одним з приводів для зауважень є судова система в Україні.

Варто зазначити про спроби у 2014-2015 роках виправити складне становище у системі правосуддя, які, на жаль, виявилися неефективними. Наприклад, прийнятий у лютому 2015 року закон «Про забезпечення права на справедливий суд» [1], яким було запроваджено кваліфікаційне оцінювання (переатестацію) всіх суддів. Проте, рада суддів не погоджувала методики такого оцінювання, аж поки не сплинув відведений законом термін для переатестації суддів Верховного і вищих судів, що лишній раз демонструє жахливий стан речей у судовій системі.

Якщо казати про нещодавні реформи, то 30 вересня 2016 року набули чинності зміни до Конституції України в частині правосуддя, що були вже давно край необхідними, як зазначав ще у 2010 році В.Д. Бринцев [2, 180-183].

Одні з основних змін Основного Закону полягають у наступному:

- скасовується 5-річний строк призначення суддів, і вони призначаються виключно безстроково;
- судді можуть бути затримані правоохоронцями за підозрою у здійсненні тяжких або особливо тяжких злочинів;
- конституційні зміни передбачають реорганізацію Вищої ради юстиції у Вищу раду правосуддя (ВРП);
- Вища рада правосуддя матиме право відстороняти, переводити, звільняти суддів і подавати Президентові подання на їхнє призначення. Також рада матиме право давати згоду на затримання й арешт суддів, таким чином, президент і Рада втрачають права звільняти суддів, але у глави держави залишається право їх призначати [3].

Також, Верховною Радою було прийнято нову редакцію Закону «Про судоустрій та статус суддів» від 02.06.2016 [4], який має імплементувати конституційні зміни. Новим законом передбачається створення нової структури Верховного Суду (з конкурсним добором) як єдиного суду касаційної інстанції.

Разом з тим, законом передбачено створення Вищого антикорупційного суду, Вищого суду з питань інтелектуальної власності та місцевих окружних судів.

Відповідно до закону буде проводитися моніторинг способу життя судді для перевірки відповідності його рівня життя задекларованим доходам. Відтепер суддя повинен крім декларації про доходи подавати декларацію сімейних зв'язків і декларацію добропорядності. Неподання зазначених декларацій може стати основою для притягнення судді до кримінальної відповідальності та звільнення.

У законі «Про судоустрій та статус суддів» також можна знайти деякі недоліки. Наприклад закон не містить запобіжників

проти того, щоб голови судів були обрані на цю посаду фактично вчетверте і навіть уп'яте, попри заборону обіймати її двічі поспіль. Також, закон хоча і передбачає створення Вищого антикорупційного суду як суду першої інстанції для справ про високопосадову корупцію, але відкладає це на невизначений час. Тобто, ще присутні моменти, які необхідно допрацювати.

Ми вважаємо, що для того щоб зміни до Конституції запрацювали, потрібно ухвалити наступні закони:

- Закон України «Про Вищу раду правосуддя»;
- закони «Про адвокатуру», «Про прокуратуру» та «Про Конституційний суд України»;
- внести зміни до процесуальних кодексів.

Отже, якщо дивитись у загальному, то зміни відкривають добрі можливості для судової реформи, зокрема оновлення суддівського корпусу та зміцнення незалежності суддів. Хоча це й затягнеться не на один рік. Можна зауважити, що це величезний крок для реформування системи правосуддя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про забезпечення права на справедливий суд : Закон України від 12 лют. 2015 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/192-19>.

2. Бринцев В.Д. Зміни конституційних засад судової влади - безумовна передумова завершального етапу судової реформи // Реформування судових і

правоохоронних органів України: проблеми та перспективи: матеріали наук.-практ. конф. 14 травня 2010 р. / редкол.: В.В. Сташис (голов. ред.), В.І. Борисов (заст. голов. ред.) та ін. - Х.: Одиссей, 2010. - С. 180-183.

3. Конституція України : чинне законодавство зі змінами та допов. Станом на 30 верес. 2016 р.; (Офіц. текст.). - К. : ПАЛИВОДА А.В., 2016. - 76 с.

4. Про судоустрій та статус суддів: Закон України від 02 червн. 2016 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1402-19/page2>.